

Dlhovekosť ako symbol i príležitosť

Katechéza pápeža Františka o starobe (2): Svätý Otec rozprával v stredu 2. marca 2022 o spojení generácií a zdôrazňoval jeho nevyhnutnosť.

15.09.2022

Biblickým úvodom ku katechéze bol úryvok z knihy Genezis:

„Toto je zoznam Adamovho potomstva: Keď Boh stvoril Adama, urobil ho na Božiu podobu, muža a

ženu ich stvoril, [...] Keď mal Adam stotridsať rokov, narodil sa mu syn, jemu podobný, podľa jeho obrazu, a nazval ho menom Set. Po Setovom narodení žil Adam ešte osemsto rokov a narodili sa mu synovia a dcéry. A všetkých dní Adamovho života bolo deväťstotridsať rokov, a potom zomrel.“ (Genezis 5,1-5)

Drahí bratia a sestry, dobré ráno!

V biblickom rozprávaní o rodokmeňoch prarodičov nás hneď zarazí ich obrovská dlhovekosť: hovorí sa o stáročiach! Pýtame sa: kedy sa tu začína staroba? A čo znamená skutočnosť, že títo praotcovia žijú tak dlho po tom, čo splodili deti? Rodičia a synovia žijú pospolu, po stáročia! Tento stáročný spád času, prerozprávany rituálnym štýlom, dáva vzťahu medzi dlhovekosťou a rodokmeňom silný, veľmi silný symbolický význam.

Je to akoby si odovzdávanie ľudského života, takého nového vo stvorenom vesmíre, vyžadovalo pomalú a dlhotrvajúcu *iniciáciu, uvedenie*.

Všetko je nové, na začiatku dejín tej stvorenej bytosti, ktorá je duch a život, vedomie a sloboda, citlivosť a zodpovednosť. Ten nový život – ľudský život – ponorený do napätia medzi svojím pôvodom „na obraz a podobu“ Boha a krehkosťou svojho smrteľného stavu predstavuje novosť, ktorú treba celkovo objaviť. A vyžaduje si dlhý čas uvedenia, iniciácie, počas ktorej je nevyhnutná vzájomná podpora medzi generáciami, potrebná na dešifrovanie toho, čo zažívame a na vyrovnanie sa so záhadami života. Počas tohto dlhého obdobia sa pomaly zušľachtujú aj duchovné kvality človeka.

V istom zmysle nám každý epochálny prechod v ľudských dejinách dáva nanovo zažiť tento pocit: je to ako

keď si musíme odznova a bez náhlenia klásť otázky o zmysle života, keď scénu ľudských osudov zaplnia nové a predtým nevídané skúsenosti a otázky. Bezpochyby, nahromadená kultúrna pamäť zlepšuje pripravenosť potrebnú na zvládnutie neznámych ciest. Čas potrebný na odovzdanie skúseností sa skracuje, no ich vstrebanie si vždy vyžaduje trpezlivosť. Prehnaná rýchlosť, ktorá dnes zachvacuje všetky etapy nášho života, robí každú skúsenosť povrchnejšou a menej „sýtiacou“. Mladí ľudia sú nevedomky obeťami tohto rozkolu medzi tým časom, ktorý ubieha na hodinkách a ktorý chceme využiť, a časovými obdobiami života, ktoré si vyžadujú príslušné „kvasenie“. Dlhý život nám umožňuje zakúsiť tieto dlhé obdobia, a aj škodlivosť zhonu.

Staroba zaiste núti k spomaleniu tempa, ale nie je to len tempo zotrvačnosti. Primeranosť tohto

tempa totiž pre každého otvára ten priestor zmyslu života, ktorý je pri posadnutosti rýchlosťou zostáva nepoznaným. Strata kontaktu s týmto pomalým tempom staroby znamená zneprístupnenie týchto priestorov pre všetkých. Práve v tejto súvislosti som si želal ustanoviť *Deň starých rodičov*, ktorým je posledná júlová nedeľa. Spojenie medzi generáciami na dvoch koncoch života – medzi deťmi a starými ľuďmi – pomáha aj ďalším dvom generáciám – mladým ľuďom a dospelým – spojiť sa, aby sa život všetkých stával bohatším na ľudskosť.

Žiada si to dialóg medzi generáciami: ak niet dialógu medzi mladými a starými, medzi dospelými, ak nie je dialóg, každá generácia zostáva izolovaná a nemôže odovzdávať svoj odkaz. Mladý človek, ktorý nie je spätý so svojimi koreňmi, ktorými sú jeho starí rodičia, nedostáva silu – tak ako strom čerpá silu z koreňov –

a rastie zle, je chorý, vyrastá bez vzťahových bodov. Preto sa treba usilovať o dialóg medzi generáciami, ako o niečo, čo je pre človeka nevyhnutné. A tento dialóg je dôležitý práve medzi starými rodičmi a vnúčatami, ktorí predstavujú dva konce.

Predstavme si mesto, v ktorom je spolužitie rôznych vekových kategórií neoddeliteľnou súčasťou celkového projektu jeho životného prostredia (habitat). Zamyslime sa nad vytváraním láskyplných vzťahov medzi starobou a mladosťou, ktoré sa odrážajú v celkovom štýle vzťahov. Prelínanie generácií by sa stalo zdrojom energie pre skutočne viditeľný a životaschopný humanizmus. Moderné mesto býva spravidla nepriateľské voči starým ľuďom (a nie náhodou aj voči deťom). Táto spoločnosť má ducha skartovania: vyraduje tolké nechcené deti, vyraduje starých ľudí. Skartuje

ich ako neužitočných a dáva ich do domova dôchodcov, do lôžkového zariadenia...

Nadmerná rýchlosť nás dostáva do odstredivky, ktorá nás rozhadzuje ako konfety. Úplne strácame zo zreteľa celkový obraz. Každý sa drží svojho kúska, plávajúceho s prúdom trhového mesta, pre ktoré pomalý rytmus predstavuje stratu a rýchlosť predstavuje peniaze. Nadmerná rýchlosť život rozprašuje, nerobí ho intenzívnejším. A múdrosť si žiada „strácať čas“. Keď prídeš domov a zhováraš sa s deťmi, synčekom, dcérkou, „strácaš čas“, ale ten rozhovor je pre spoločnosť zásadne dôležitý. A keď prídeš domov a je tam dedko či babka, ktorí už možno nehovoria k veci, azda im ubúda schopnosť rozprávať, a ty si s ním alebo s ňou, „strácaš čas“, ale toto „strácanie času“ spevňuje ľudskú rodinu. Potrebujeme tráviť čas - čas, ktorý nie je speňažený - s deťmi a so

starými ľuďmi, pretože oni nám dávajú schopnosť inak vnímať život.

Pandémia, ktorou sme ešte stále obmedzovaní, nám nariadila – žiaľ, veľmi bolestne – urobiť stop bezhlavému kultu rýchlosti. V tomto období starí rodičia pôsobili ako ochranný múr proti citovej „dehydratácii“ tých najmenších. Viditeľné spojenectvo generácií, ktoré zosúladuje ich časy a rytmy, nám vracia nádej, že život nie je márný. A každému z nás navracia lásku k nášmu zraniteľnému životu a zabraňuje posadnutosti rýchlosťou, ktorá ho jednoducho konzumuje. Kľúčovým slovom je tu „strácať čas“.

Každého z vás sa pýtam: vieš strácať čas, alebo si vždy hnaný rýchlosťou? „Nie, ponáhľam sa, nemôžem...“? Vieš strácať čas so starými rodičmi, so starými ľuďmi? Vieš strácať čas hrou so svojimi deťmi, vôbec s deťmi? To je skúšobný kameň.

Popremýšľajte. A toto každému obnovuje lásku k nášmu zraniteľnému životu, zabraňujúc – ako som povedal – posadnutosti rýchlosťou, ktorá ho jednoducho pohlcuje, konzumuje. Rytmy staroby sú nenahraditeľnými zdrojmi pre pochopenie zmyslu života poznačeného časom. Starí ľudia majú svoje vlastné rytmy, no sú to rytmy, ktoré nám pomáhajú. Vďaka tomuto sprostredkovaniu sa stáva vierohodnejším zacielenie života na stretnutie s Bohom: plán, ktorý sa ukrýva v stvorení človeka „na jeho obraz a podobu“ a je spečatený v tom, že Boží Syn sa stal človekom.

Dnes sme svedkami predlžujúcej sa dĺžky ľudského života. To nám dáva príležitosť posilniť spojenectvo medzi všetkými obdobiami života. Je tu dlhovekosť, nuž musíme posilňovať toto spojenectvo. A to spojenectvo nám pomáha rásť aj v chápaní zmyslu života v jeho celistvosti.

Zmysel života nie je len v dospelosti, od 25 do 60. Zmysel je vlastný celému životu, od narodenia až po smrť, a mal by si byť schopný komunikovať s každým, dokonca mať citové vzťahy s každým, aby tvoja zrelosť bola bohatšia, silnejšia. Ponúka sa nám tu zmysel kompletne celého života.

Nech nám Duch Svätý dá rozum a silu na túto reformu: žiada si to reformu. Aroganciu času na hodinkách treba premeniť na krásu rytmov života. Toto je tá reforma, ktorú musíme uskutočniť v našich srdciach, v rodine a v spoločnosti. Opakujem: čo máme reformovať? Aby sa arogancia času na hodinkách zmenila na krásu rytmov života. Premeňme aroganciu času, ktorý nás vždy náhli, na ozajstné rytmy života.

Spojenectvo generácií je nevyhnutné. Taká spoločnosť, kde sa starí ľudia nerozprávajú s mladými, kde sa mladí ľudia nerozprávajú so starými,

kde sa dospelí nerozprávajú ani so starými ani s mladými, je spoločnosť neplodná, bez budúcnosti, spoločnosť, ktorá sa nepozera na horizont, ale hľadá sama na seba. A stáva sa osamelou. Nech nám Boh pomôže nájsť správnu hudbu pre toto zharmonizovanie rôznych vekových kategórií: mladí, starí, dospelí, všetci spolu: krásna symfónia dialógu.

*(Preklad: Slovenská redakcia
Vatikánskeho rozhlasu – Vatican
News)*

.....

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
sk-sk/article/dlhovekost-ako-symbol-i-
prilezitost/](https://opusdei.org/sk-sk/article/dlhovekost-ako-symbol-i-prilezitost/) (09.03.2026)